Redaktionssekreterare Anna Filipsson, tel: 08-790 34 88, e-post: anna.filipsson@lakartidningen.se

Utvecklingsavtal döms ut av RRV

Riksrevisionsverket, RRV, dömer ut utvecklingsavtalet inom ramen för den Nationella handlingsplanen. Avtalet är otydligt och kontrollen av hur de nio miljarder kronor som fördelats genom avtalet har använts är svag, menar RRV.

FOTO: LARS-OLOF NIHLÉN

Landstingens lokala handlingsplaner går inte att använda för nationella jämförelser, menar RRV, bland annat på grund av att vissa landsting endast anger målsättningar medan andra anger konkreta åtgärder.

Utvecklingsavtalet från år 2000 mellan staten, Kommunförbundet och Landstingsförbundet, inom ramen för Nationella handlingsplanen, syftar till att förstärka primärvård, vård och omsorg av äldre, psykiatri samt tillgänglighet och mångfald. Hur målen ska uppnås framgår i de lokala handlingsplanerna från sjukvårdshuvudmännen. I avtalet ingick ett resurstillskott på nio miljarder kronor för åren 2001–2004.

Nu har RRV granskat hur utvecklingsavtalet har fungerat i praktiken. Och kritiken är omfattande. Det saknas tillräckliga incitament för att kunna påverka landstingens prioriteringar, uppföljningarna har bara inneburit begränsade möjligheter att avgöra vilka effekter avtalet har haft, avtalets konstruktion har lett till tvetydigheter om vad pengarna ska användas till, etc.

Enligt projektledaren Ariane Andersson på RRV är det just otydligheten i avtalet ett grundläggande problem.

– Enligt avtalet ska ju de tillförda pengarna inte betraktas som en generell resursförstärkning, men samtidigt ligger den kommunala självstyrelsen fast. Det gör att landstingen inte har dragit slutsatsen att pengarna öronmärkts till vissa satsningar, medan anställda i primärvården har förväntat sig satsningar just på primärvård, säger Ariane Andersson.

– Det skulle ha varit bättre om avtalet varit tydligare och tecknats mellan staten och de olika landstingen separat. Eller att man utformat det mer som ett generellt policydokument i vilket man uttryckt en samsyn, men utan att koppla några pengar till avtalet.

»Inskränkt granskning«

Från Landstingsförbundets sida bemöter man kritiken från RRV. Roger Molin, biträdande avdelningschef på Landstingsförbundet, menar att RRVs granskning är »väldigt inskränkt«.

– RRVs rapport handlar inte om det som är det mest intressanta i Nationella handlingsplanen: en förbättrad tillgänglighet, inte minst för dem som bor i särskilt boende. Den primärvård som kommunerna bedriver diskuteras överhuvudtaget inte, säger Roger Molin.

– Jag upplever att RRV inte har förstått hur man formulerar målsättningar inom hälso- och sjukvården. Visst förekommer det olika tolkningar, det är uppenbart, men innebörden i avtalet är vad som händer i patientperspektivet och skulle varje krona kontrolleras vore det ett dåligt avtal.

Roger Molin menar att RRV underskattat de förbättringar som skett inom primärvården, och hänvisar bland annat till att 30 procent av resurserna går till kommunernas primärvård och att antalet allmänläkare ökat med 220 per år de första två åren.

– Samtidigt har både landstingen och kommunerna idag en tyngre ekonomisk situation, än då avtalet skrevs. Men trots det, eller kanske snarare på grund av det, har man i stor utsträckning koncentrerat sig på handlingsplanens målsättning, säger Roger Molin.

Den årliga uppföljningen av Nationella handlingsplanen ska pågå till 2005, och Roger Molin anser att det är allt för tidigt att redan nu döma ut den här formen av statlig styrning. Ariane Andersson på RRV är av en annan åsikt:

– Visst är det för tidigt att säkert uttala sig om effekterna, men inte för att uttala sig om förutsättningarna för att uppnå syftet med Nationella handlingsplanen, säger Ariane Andersson.

Peter Örn
peter.orn@lakartidningen.se

Läkartidningen utan chefredaktör

Läkartidningens chefredaktör Marianne Kronberg lämnar sin tjänst efter drygt två år. Hon avgår som chefredaktör med omedelbar verkan, och fram till dess att en ny chefredaktör hinner rekryteras ska en temporär lösning tillämpas.

Orsaken till Marianne Kronbergs plötsliga avgång är enligt Läkarförbundets VD Lars Andåker, att han som VD och Marianne Kronberg »under senvåren haft skilda uppfattningar i principiellt viktiga frågor och därför i samförstånd tillsammans kommit fram till att våra vägar bör skiljas«. Vilka frågor det konkret har handlat om vill han inte gå in på.

– Men jag kan mycket bestämt framhålla att det inte handlar om frågor av publicistisk natur, utan helt andra frågor. Det här innebär inte på något sätt att tidningens inriktning ska förändras, säger Lars Andåker.

Läkartidningen ska vara fri att verka i förhållande till ägaren Läkarförbundet, vilket bland annat innebär en kritisk granskning av förbundets verksamhet, säger Lars Andåker. Men han tillägger att den friheten som förbundstidning ändå »medför vissa begränsningar«.

– Personligen har jag dock inget emot att Läkartidningen blir lite tuffare publicistiskt sett i framtiden än vad den är idag, säger Lars Andåker.

Marianne Kronberg själv uppger att de skilda uppfattningarna gällt »för tidningen viktiga frågor«.

– Självfallet är det annorlunda att leda en organisationstidning än en »vanlig« tidning. Men att vara ett medlemsorgan får inte hindra en kritisk, journalistisk granskning av Läkarförbundets roll i samhället och dess insatser för sina medlemmar. Det måste vara bättre att bli granskad av sina vänner än av sina fiender, säger Marianne Kronberg, och fortsätter:

– Ibland upplever jag att Läkarförbundet är onödigt försiktigt i sitt agerande utåt, det gäller även visavi Läkartidningen.

Läkarförbundets VD Lars Andåker vill inte kommentera huruvida det har funnits intern kritik på tidningsredaktionen mot den nu avgående chefredaktören, och som i så fall kan ha haft betydelse för att hon nu lämnar sitt uppdrag.

Peter Örn
peter.orn@lakartidningen.se